Ἔτος 17ον — Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 26 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1903 — Ἀριθ. 765

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν Φρ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
27-ὁδος Πανεπιστημίου-27

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' κάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη παρελθόντων ἐτῶν εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς κ.κ. ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρ εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶ
Κ" ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμ"ομενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δο ἐπιστρέφονται. —Ἀνυπόγρα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμον τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶν δεκτά.-Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶ εἰς τὰς Κυρίας γίνετα δεκτή

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυν σιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσ γραμματοσημον 50 λεπτῶ πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐθνισμὸς καὶ τὸ ἔνδυμα.—Οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος (ὑπὸ κ. Πηνελόπης Παπαηλιοπούλου).— Ἀπὸ τὸ ταξείδι μου. Τὸ Βατικανόν.—Τὸ γυναικεῖον ζήτημα ἐπιβάλλεται (ὑπὸ τῆς δος νομικοῦ Anuita (Ausgburt Γράμματα τῆς ἰατροῦ Νίνας.—Θέατρον.—Ἀλληλογραφία.—Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις. Ἐπιφυλλίς,

Ο ΕΘΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝΔΥΜΑ

Ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἀπέκτησεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ οἱ πρῶτοι βασιλεῖς της ἀνῆλθαν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν θρόνον, ἐζήτησαν φυσικὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν ὄχι μόνον εἰς τὴν ἀφομοίωσιν τῶν αἰσθημάτων των μὲ τὸν λαόν των, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε ἐξωτερικὸν τύπον, ὁ ὁποῖος ἠμποροῦσε νὰ δώσῃ περισσότερον κῦρος εἰς τὴν υἱοθέτησίν των ἀπὸ τὴν νέαν πατρίδα των.

Τὸ ἔνδυμα τότε τὸ ἐπίσημον, τὸ ἔνδυμα τὸ ἐθνικόν, τὸ ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον ἐπολιτογράφει τὸν Ὄθωνα καὶ τὴν Ἀμαλίαν Ἕλληνας, καὶ τὸ ὁποῖον τοὺς διέγραφε διὰ παντὸς ἀπὸ τὸν κλάδον τῆς Βαυαρικῆς δυναστείας, ἦτο ὄχι τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν μὲ τὰς ὡραίας πτυχάς, τὸ ὁποῖον ὑπενθύμιζε μίαν ἐποχὴν δόξης καὶ τέχνης καὶ ὑπεροχῆς, ἀλλὰ τὸ ἔνδυμα τὸ ἐπικρατέστερον τότε μεταξὺ τῶν πρωτοεργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῶν γυναικῶν των.

Ἡ φουστανέλα, τὸ φέσι καὶ τὸ κοντογοῦνι, ἰδοὺ τὸ ἔνδυμα τὸ ἐθνικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Καὶ ὅμως δὲν εἶχε τίποτε κοινὸν μὲ τὸ ἔνδυμα τῶν ὡραίων μαρμάρων, τίποτε κοινὸν μὲ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ὁποίαν ἡ φιλελληνικὴ οἰκογένεια τοῦ Λουδοβίκου τῆς Βαυαρίας εἶχε γνωρίσει ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τὴν μεγάλην τοῦ παρελθόντος. Ἐλέχθη μάλιστα καὶ ἐπιστεύθη ὅτι ἦτο Τουρκικὸν παρὰ τῶν πολὺ ἀνεπτυγμένων πατριωτῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, Ἀλβανικὸν παρ' ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ὥρισαν τὴν καταγωγὴν τῆς φουστανέλας καὶ τοῦ φεσιοῦ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς.

Τουρκικὸν ἢ Ἀλβανικὸν τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο εἶχεν ἀδελφωθῆ μὲ τὴν ζωὴν τῶν πατέρων μας, εἶχεν ἀνταποκριθῆ μὲ τὰς βιωτικὰς συνθήκας τῆς ἐποχῆς των, εἶχεν ὑπηρετήσει τὸν ἀγῶνά των, εἶχεν ὑποστῆ τὰς δοκιμασίας των, καὶ δοξασθῆ μὲ τὴν δόξαν των. Καὶ ἐπὶ πλέον ἐσυγγένευε μὲ τὸ ἀρχαῖον, διότι καὶ αὐτὸ ἀνεδείκνυε τὸ σῶμα καὶ ἄφηνε τὰ μέλη ἐλεύθερα καὶ ἐξυπηρέτει τοῦ γυμνοῦ τὴν θρησκείαν, καὶ ἐὰν δὲν ἔδιδεν εἰς τὸ σῶμα μεγαλεῖον θεῶν, ἔδιδεν ὅμως τὸν ἀληθῆ τῆς λεβεντιᾶς τύπον, ἔδιδε τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἀπελευθέρου, γεμάτην ἀπὸ ζωὴν καὶ ἐλευθερίαν. Καὶ εἰς τὸ βάδισμα τὰς καμαρωτὰς κινήσεις καὶ εἰς τῆς φουστανέλας τὸ λίκνισμα καὶ εἰς τῶν πλατειῶν μανικιῶν τὸ ἀνέμισμα καὶ εἰς τῶν τσαρουχιῶν τὸ πεταχτὸνπερπάτημα, ἔδιδε κάτι, τὸ ὁποῖον ἐβροντοφωνοῦσε: ἐπέταξα εἰς τὰ βουνὰ καὶ ἐπλανήθην εἰς τὰ λαγκάδια καὶ τὰ δάση καὶ ἔφθασα εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ποῦ κτίζουν τῆς φωλιές των οἱ ἀετοί, καὶ ἐδιάλεξα ὡς πατρίδα μου τὴς δροσερὲς κορφοῦλες καὶ ὡς συντρόφους καὶ στολίδια μου τὰ ἀσημένια ἅρματα, διότι μόνον μὲ αὐτὰ θὰ κατέβαζα ἕως τὰ χωριὰ καὶ ἕως τὰς πόλεις τὴν ἐλευθερίαν τοῦ βουνοῦ καὶ τὸ ὑψιπέτημα τοῦ ἀετοῦ, ὅταν ἀνακτᾶ καὶ πάλιν τὰ κομμένα πτερά του.

Καὶ διὰ τὰς γυναῖκας τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο εἶχε τὴν μυστηριώδη ἔννοιαν τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ μιᾶς ἐξελίξεως πολὺ διαφορετικῆς καὶ πολὺ σημαντικωτέρας ἀπὸ τῆς ἁπλῆς ἀπὸ τῶν τυράννων ἀπελευθερώσεως. Τὸ φέσι, τὸ κοινὸν αὐτὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἦτο ὡς νὰ ἔλεγε: Τὰ κεφάλια τὰ ὑποῖα σκεπάζω ἔχουν ἴσην δόσιν μυαλοῦ καὶ ἴσην δύναμιν κρίσεως καὶ ἴσην ἀντοχὴν πνεύματος. Καὶ τὸ κοντογοῦνι τὸ κοινὸν διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ἦτο ὡς νὰ ἐπρόσθετε: Τὰ στήθη ποῦ ἀφήνω ἐξ ἴσου γυμνὰ καὶ ἂν ἔχουν

γραμμὰς καὶ πλαστικότητας καὶ λευκότητας μαρμάρων, κλείουν ὅμως μέσα των ἠραίστεια πάθους καὶ ἀγάπης διὰ τὴν πατρίδα καὶ εἶναι πηγαὶ ἀνδρισμοῦ καὶ παληκαρωσύνης. Καὶ τὰ μπράτσα τὰ λευκὰ καὶ τὰ χυτὰ ὡς νὰ ἦσαν ἀπὸ ἀλάβαστρον συνεπλήρωναν τὴν συμβολικὴν τῶν γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης περιστολήν: ἐὰν δὲν φθάνῃ ὁ νοῦς μόνον καὶ τὸ αἴσθημα, μὲ αὐτὰ τὰ χέρια μας θὰ ἀγωνισθῶμεν εἰς τὸ πλευρόν σας.

Καὶ ἰδοὺ πῶς τὸ γυμνὸν ἐπανῆλθεν ὑπὸ νέαν ὅμως μορφὴν καὶ νέον τύπον, ἀνταποκρινόμενον τώρα, μετὰ πάροδον τόσων αἰώνων, εἰς τὸν συμβολισμὸν τῆς νέας θρησκείας, ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας διεξήγετο ὁ μέγας ἀγὼν τῆς ἀρχαίας πατρίδος καὶ τῆς ἀρχαίας δόξης.

Καὶ ἰδοὺ ἀκόμη πῶς τὸ ἔνδυμα αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐπενοήθη καὶ ἐκυοφορήθη εἰς χρόνους δουλείας καὶ αἴσχους, ἀνεδείχθη σύμβολον καὶ σῆμα μιᾶς ἀπὸ τὰς πλέον δοξασμένας ἐποχὰς τοῦ ἔθνους μας καὶ πῶς, μεθ' ὅλην τὴν βαρβαρότητα καὶ τὴν ἀμάθειαν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐσχεδιάσθη τόσον ὡραῖον καὶ τόσον γραφικόν, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς νόμους αἰσθητικοὺς καὶ διὰ τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν του καὶ διὰ τοὺς συνδυασμοὺς τῶν χρωμάτων του.

Κανεὶς βεβαίως καλλιτέχνης δὲν τὸ ἐσχεδίασεν, ἀλλ' οὔτε κανὲν μάρμαρον ὡραῖον δὲν ἐχρησίμευσεν ὡς πρότυπον ἐμπνεύσεώς. Τὰ μάρμαρα τότε διέτρεχον στάδιον θανάτου καὶ μόνον τὰ θαμμένα ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν μητέρα γῆν εὕρισκαν σωτηρίαν. Τὸ ἐγέννησαν καὶ τὸ ἐδημιούργησαν οἱ κοινωνικοὶ ὅροι καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς ἐποχῆς καὶ τὸ ἐπολιτογράφησαν Ἑλληνικὸν ἡ κοινὴ χρῆσις ὅλων, ἀρχόντων καὶ κοινῶν θνητῶν, μεθ' ὅλον τὸ πολυδάπανον καὶ τὸ πολὺ δύσκολον τῆς ἐπιτυχοῦς κατασκευῆς του. Τόσον δύσκολον, ὥστε εἰδικοὶ τεχνῖται ἄνδρες νὰ τὸ κατασκευάζουν—οἱ Doucet τῆς ἐποχῆς ἐκείνης—καὶ τόσον Ἑλληνικὸν καὶ ἐθνικόν, ὥστε οἱ κατασκευασταὶ καὶ τότε καὶ τώρα ἀκόμη νὰ ὀνομάζωνται Ἑλληνορράπται.

Ἀλλὰ τὰ ἔτη παρῆλθον. Οἱ κοινωνικοὶ ὅροι καὶ αἱ βιωτικαὶ συνθῆκαι μετεβλήθησαν. Οἱ δημιουργοὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς Νέας Ἑλλάδος ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἀπέθανον, οἱ πρῶτοι βασιλεῖς τῆς χώρας, μεθ' ὅλην τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην των—ἐξωρίσθησαν, νέοι βασιλεῖς ἐθεμελίωσαν τὸ ἐν τῇ χώρᾳ κράτος των καὶ ὁ ἀπανταχοῦ διεσπαρμένος Ἑλληνισμὸς μετὰ τὴν πλήρη τοῦ τόπου ἀποκατάστασιν, ἐζήτησεν εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν μητέρα φιλοξενίαν καὶ ἄσυλον.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἀτμοῦ, ἡ δύναμις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἡ διὰ τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐπιτευχθεῖσα ἐπικοινώνησις τῶν λαῶν ἠύρυνε πολὺ τὰ τέως στενὰ ὅρια τῶν πατρίδων, ἐσυγγένευσε τὰς τέως ἀγνώστους μεταξύ των φυλάς, ἰσοπέδωσε τὰς φυλετικὰς ἀνομοιότητας καὶ ἀνωμαλίας, καὶ κατώρθωσε τὸ μέγα θαῦμα τῆς ἀδελφοποιήσεως τῶν λαῶν.

Τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία, ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία εἰς τὴν ἐναλλαγὴν τῶν εἰδῶν της, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασίζεται μία εὐρυτάτη διεθνὴς ἀλληλεγγύη, ἐπέφερε κατὰ φυσικὴν συνέπειαν ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολὰς καὶ εἰς τὰ ἐθνικὰ τῶν λαῶν γνωρίσματα. Ἐξ ἄλλου τὰ γράμματα, αἱ τέχναι, καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ὅπου προήχθησαν εἰς μεγαλείτερον βαθμόν, ὅπου ἀνταπεκρίθησαν περισσότερον εἰς τὰ ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἔδωκαν τὸ κῦρος τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς ἐπικρατήσεως, ἔδωκαν τὰ σκῆπτρα τῆς ἰσχύος, ἔδωκαν τὴν ἐπιβολὴν καὶ τὸ μεγαλεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέκαθεν καὶ πάντοτε ὑποτάσσεται ἡ ἀνθρωπότης.

Ἡ ἀναγεννηθεῖσα Ἑλλὰς, μεθ' ὅλην τὴν ἔνδοξον καταγωγήν της, δὲν ἠδύνατο βεβαίως κατὰ τὴν κοινωνικὴν αὐτὴν τῶν ἐθνῶν ἐξέλιξιν νὰ καταλάβῃ τὰ πρωτεῖα. Ἀδελφωμένη καὶ αὐτὴ μὲ τοὺς νεωτέρους λαοὺς καὶ εἰς τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν πολλὰ ὀφείλουσα, φυσικὸν ἦτο νὰ μὴ ὑψώσῃ σινικὰ τείχη εἰς τὸν ἔξωθεν εἰσορμήσαντα πολιτισμόν, ἀλλ' οὔτε νὰ ἀποτελέσῃ ἐξαίρεσιν καὶ νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἐπίδρασίν του, ὅσον καὶ ἂν ἠσθάνετο ὅτι αἱ ἰδικαί της περγαμηναὶ τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς ἦσαν αὐθεντικώτεραι καὶ γνησιώτεραι.

Εἰς τὸν φυσικὸν νόμον τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης ὑπείκουσα, καὶ εἰς τὸν ἀκόμη φυσικώτερον τῆς ὑποτελείας εἰς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν ὑπεροχὴν, ἠκολούθησε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ζωήν της τὴν διεθνῆ κίνησιν, βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον, ἤθη, ἔθιμα, ἐξωτερικοὶ τύποι, γλωσσολογικοὶ νόμοι ὑπετάχθησαν εἰς τὸν γενικὸν κώδικα τῶν ἐν τῇ διεθνεῖ κοινωνικῇ κινήσει ἑκάστοτε ἰσχυροτέρων καὶ ἐπικρατεστέρων.

Τὸ ἔνδυμα, τὸ σῆμα καὶ τὸ ἔμβλημα αὐτὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέχρι τῆς χθές, ἀφοῦ ἔχασε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὴν σημασίαν του εἰς τὴν νέαν ζωήν, τὴν τόσον διάφορον τῆς παλαιᾶς, ὑπεχώρησε καὶ αὐτὸ εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος, ὅπως εἶχεν ὑποχωρήσει καὶ τὸ ἔνδυμα τῶν πτυχῶν καὶ τῶν ὡραίων μαρμάρων εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν βιωτικῶν συνθηκῶν τῆς χριστιανικῆς ἐπικρατήσεως.

Καὶ οὕτω, ἀπεδέχθημεν καὶ υἱοθετήσαμεν τὸ σημερινὸν ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι οὔτε ἐπινόησις, οὔτε ἐφεύρεσις ἰδική μας. Εἶναι ἔνδυμα κοσμοπολιτικόν, τὸ ὁποῖον ἐφεῦρον καὶ ἐπενόησαν οἱ ἰσχυρότεροι καὶ ἐπιβλητικώτεροι εἰς τὴν ἱεραρχίαν τῶν νέων ἐθνῶν καὶ τὸ ὁποῖον υἱοθέτησαν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, διότι εἶναι συμφωνότερον μὲ τὰς σημερινὰς συνθήκας τῆς ζωῆς καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ σημερινὸν ἔνδυμα δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ μεταβάλλωμεν, ἐφ' ὅσον ἀποτελοῦμεν μέρος τῆς μεγάλης διεθνοῦς οἰκογενείας, καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀνερχόμεθα τόσον ὑψηλὰ εἰς τὸν πολιτισμόν, τὴν ἐθνικὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν λατρείαν τοῦ ὡραίου, ὥστε ὁ λόγος μας νὰ γίνεται νόμος καὶ οἱ τύποι τῆς ἐξωτερικῆς ζωῆς μας ὑπόδειγμα πρὸς ἀπομίμησιν.

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τῆς ἀμφιβόλου καταστάσεως, εἶχε καταλάβει πάντας τοὺς πολιτευομένους ὑπερευαισθησία τις νευρική, καὶ ὑπόκωφος ἀναβρασμός, εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως συνέτεινεν αὐτὴ ἡ μακρὰ ἀναμονὴ τῆς καθόδου τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπίστευε, ὅτι θὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ σημείου τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Αἰφνιδίως ἐνέσκηψεν ἡ καταιγὶς αὕτη καὶ ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς νυκτὸς ἤναψε τὸ πῦρ τῆς διχονοίας, καὶ τὴν ἐπαύριον ἀμέριμνοι οἱ ἄνθρωποι, περιδιαβάζοντες εἰς τὰς κεντρικὰς ὁδοὺς, ἐλάμβανον τὴν συμβουλήν, χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ἐκ τῶν εἰδότων, νὰ μὴ προχωρήσωσιν εἰς τὸν περίπατον, διότι ἐπαναστάτησεν ὁ Λεωτζάκος (εἷς ἐκ τῶν Ἀξιωματικῶν τῶν πρωταγωνισθέντων διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 62), καὶ κατέχει τὰς οἰκίας τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας (νῦν στρατῶνα τοῦ Πυροβολικοῦ)· καὶ ἄλλος ἔλεγε: μὴ προχωρεῖτε πρὸς τὴν ὁδὸν Πειραιῶς, διότι ὁ Κορωναῖος κατέχει τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀχυρωθείς. Καὶ ὁ τρίτος ἔλεγε, μὴ καθίσετε σήμερον εἰς τὸ παρὰ τὴν Δεξαμενὴν καφενεῖον, διότι διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως ἐστήθη ἐκεῖ μία πυροβολαρχία πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ὑπὸ τὸν Κορωναῖον στρατοῦ. Καὶ ἐκ τῆς οἰκίας μου, κειμένης ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας, ἔβλεπον τοὺς ἀνθρώπους ἐντρόμους καὶ γοργῷ τῷ βήματι πρὸς τὰς οἰκίας των διευθυνομένους, καὶ ἄλλους ἀπάγοντας ἐκ τῶν σχολείων τὰ τέκνα των, καὶ περιφόβους, διὰ νὰ φθάσωσι νὰ κλεισθῶσι εἰς τοὺς οἴκους των πρὶν τὸ κακὸν ἐκδηλωθῇ ἐμπράκτως. Καὶ ἡ νύξ, ἡ διαδεχθεῖσα τὴν πλήρη τρόμου αὐτὴν ἡμέραν, ἦτο νὺξ ἁγίου Βαρθολομαίου. Καὶ ἠκούετο ὁ πυροβολισμὸς ἐξ ὅλων τῶν μερῶν καὶ αἱ οἰμωγαὶ καὶ θρῆνοι τῶν πιπτόντων νεκρῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας, καὶ ἡ ἠχὼ τῆς σπάθης τῶν ἱππέων, πιπτούσης ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῶν ἀντιπάλων των, καὶ οἱ χρεμετίζοντες ἵπποι καὶ τὸ «Τίς εἶ» ἐβροντοφώνει ἐξ ὅλων τῶν προσκόπων. Ἡ χαραυγὴ μᾶς ἀπεκάλυψε πᾶσαν τὴν ἀποτρόπαιον κατάστασιν τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ πλατεῖα ἔγεμε πτωμάτων συσσωρευμένων φίρδην μίγδην μετὰ τῶν ἵππων. Ἡ οἰκία Κουμουνδούρου, παραπλεύρως τῆς πλατείας Ὁμονοίας κειμένη, ἐπολιορκεῖτο στενῶς, αἱ καθ' ἕκαστον πεντάλεπτον πίπτουσαι βολαὶ ἐκ τῶν τηλεβόλων τοῦ Λυκαβητοῦ πρὸς τὸν στρατὸν τοῦ Κορωναίου θλιβερῶς ἀντήχουν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ὅτι τόσον ἀφθόνως χύνεται τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα ἄνευ ἐχθροῦ καὶ ἐχθρότητος. Δὲν ὑπῆρχον πλέον Ἕλληνες ἐντὸς τῶν Ἀθηνῶν. Τὸ βιβλίον τῆς Ἱστορίας τοῦ 21 ἐκλείσθη ἑρμητικῶς καὶ ἐρρίφθη εἰς μίαν γωνίαν. Τὸν εὐγενῆ καὶ ὑπερήφανον λαὸν τῆς Ἑλλάδος ἀντικατέστησεν ὁ ὄχλος. Τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα, ὁ ἀνέμενεν ὁ δοῦλος Ἑλληνισμὸς μετὰ παλμῶν καρδίας νὰ ἴδῃ αἰφνιδίως διεκδικοῦν τὰ δικαιώματά του ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου καὶ πέραν, οἰκτρῶς ἐχωρίζετο εἰς Ὀρεινοὺς καὶ Πεδινούς, μὴ ἀντιπροσωπεύοντας οὐδεμίαν ἰδέαν, οὐδένα πόθον Ἑλληνικόν, καὶ ἐν μέσαις Ἀθήναις ἀλληλοσφαζομένους. Ἐθνικὴ ἰδέα δι' αὐτοὺς ἦτο τὰ ἑκατομμύρια τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τοῦ εὐεργετικοῦ αὐτοῦ ἱδρύματος, τὸ ὁποῖον, ὡς προεῖπον, ἐπολιόρκησε στενῶς ὁ Κορωναῖος μὲ τοὺς ὑπ' αὐτόν, καὶ τὸ ὁποῖον ἔσωσεν ἡ ἔντιμος φρουρὰ αὐτοῦ ἐκ χωροφυλάκων, γινομένη θύμα τοῦ καθήκοντος. Αἱ φυλακαὶ ἠνοίχθησαν καὶ οἱ κατάδικοι ἐπεσκέπτοντο τὴν νύκτα τοὺς μεγάλους οἴκους, ζητοῦντες χρήματα.

Ὁ ὄχλος εἶχεν ἠλεκτρισθῆ, καὶ ὅλα τὰ περιμαζώματα τῆς τελευταίας ὑποστάθμης, ἄνευ τῆς συναισθήσεως τοῦ κακοῦ, ἐφόνευον καθ' ὁδὸν ἀδικαρίτως γυναῖκας καὶ παιδία. Εἷς ἐκ τούτων ἀνέβη εἰς τὸ κωδωνοστάσιον τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐκεῖθεν ἐσκόπευε καὶ ἔρριπτε νεκροὺς τοὺς διαβάτας. Σωρηδὸν αἱ οἰκογένειαι μετεφέροντο εἰς Πειραιᾶ, μὲ ξένας σημαίας ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, ὅπως σωθῶσιν ἐντὸς τῶν ξένων πλοίων.

Αἱ πρεσβεῖαι πᾶσαι ἐδέχοντο πρόσφυγας. Ὁ εὐγενὴς Βαρῶνος Τέστα, πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας, ἤνοιξε τὰς πύλας τοῦ οἴκου του καὶ ἐδέχετο μέχρι βαθείας νυκτός. Ἐπίσημοι πολιτευταὶ κατέφυγον ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Θεόδωρος Δηλιγιάννης. Τὰ ἁμαξοστάσια καὶ οἱ ἀχυρῶνες ἦσαν κατάμεστα κόσμου.

Αἱ πρῶται οἰκογένειαι, ὅσαι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀναχωρήσωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἐκλείσθησαν ἐντὸς τῶν οἰκιῶν καὶ τὰ στρώμματα καὶ σκεπάσματα ἐτοποθέτησαν εἰς τὰ παράθυρα διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὴν καταστροφὴν ἐκ τῶν τηλεβόλων. Ἡ πεῖνα δὲ καὶ ἡ δίψα ἤρχετο νὰ ἐπιστέψῃ τὸ ἔργον τῶν καλῶν τούτων πατριωτῶν, διότι ἅπαντα τὰ καταστήματα τῆς πόλεως ἐκλείσθησαν καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ ὅπως προμηθευθῇ τοὐλάχιστον ἄρτον. Ἡ δὲ Φάλαγξ τοῦ Πανεπιστημίου μὲ τόσους πόθους σχηματισθεῖσα καὶ μετὰ τόσου ζήλου ἐργαζομένη πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, διελύθη ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς διαστάσεως τοῦ στρατοῦ, διότι προβλέποντες οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν καθηγηταὶ τὰ χείρω, καὶ ὅτι θὰ θυσιασθῶσι τὰ ἄκακα αὐτὰ παιδία εἰς τὴν διαμάχην τῶν φαύλων, καὶ ὑπέχοντες εὐθύνην, διότι καὶ πλῆθος νέων ἦσαν ἐκ τῶν ὑποδούλων μερῶν, ἐψηφίσαν εἰς τὸ οὖς αὐτῶν νὰ διαλυθῶσι καὶ κρύψωσι τὰς στολάς των, ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου.

Ἔφυγον ἔντρομα τὰ ἄτυχῆ παιδία καὶ ἐκρύβησαν καὶ ἔκτοτε δὲν μετεσχηματίσθη ἡ Φάλαγξ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἐπέπρωτο τὰ τέκνα τῶν Ἡρώων τοῦ 21 καὶ πάλιν νὰ αἰσθανθῶσι τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθῆκον καὶ νὰ θυσιασθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ· καὶ οὕτω ἐρέρετο νεκρὸς ὁ υἱὸς τοῦ Κανάρη, Ἀριστείδης, ταχθεὶς νὰ φυλάξῃ τὰ Ἀνάκτορα ἀπὸ τῆς ἁρπαγῆς καὶ λεηλασίας, φονευθεὶς ἀπὸ Ἕλληνος βολήν. Μετὰ τὸν φόνον αὐτὸν ἡ λύσσα καὶ ἡ μανία τῆς ἀλληλοσφαγῆς ἐκορυφώθη. Ἤναψαν τὰ παλαιὰ πάθη. Τὰ μίση, αἱ ἐκδικήσεις εὗρον τὴν εὐκαιρίαν τῆς δράσεως. Οὐδεμία ἀνέθρωσκεν ἐλπὶς σωτηρίας καὶ οἱ φιλήσυχοι ἐκ τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν ἀνέμενον ἐν ἀπογνώσει τὸν θάνατον ἐκ πείνης ἢ τὴν καταστροφὴν τῆς περιουσίας των ἐκ τῶν ἀπολυθέντων καταδίκων τοῦ Μενδρεσέ, ὅτε αἴφνης εἰς τὴν ἐρημωθεῖσαν διαβατῶν ὁδὸν Σταδίου, ἠκούσθη κρότος ἁμάξης, ἥτις ἔρθασε εἰς τὴν πλατεῖαν Ὁμονοίας, φέρουσα λευκὴν Σημαίαν καὶ τοῦ ἡνιόχου ἐπιτηδείως παρακάμψαντος τὰ ἐπ' αὐτῆς φίρδην μίγδην πτώματα, εἰσέδυσεν εἰς τὴν ὁδὸν Πειραιῶς καὶ ὡδήγησε τὸν ἐν αὐτῇ καθήμενον Διομήδην Κυριακὸν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Π. Κορωναίου. Οὗτος ὡμίλησεν αὐτῷ τὴν αὐστηρὰν καὶ ἐπιτακτικὴν γλῶσσαν τοῦ Μεγάλου ἀνδρός, τοῦ Μεγάλου πατριώτου, καὶ κατώρθωσε νὰ καταθέσωσι τὰ ὅπλα ἀμφότερα τὰ διαμαχόμενα μέρη. Καὶ οὕτω ἠνοίχθησαν τὰ καταστήματα, ἔφαγαν οἱ πεινῶντες, ἔπιαν οἱ διψῶντες, ἀλλ' ἐντὸς τῶν χρηματοκιβωτίων δὲν ὑπῆρχεν ὀβολός· οἱ κατάδικοι εἶχον κάμει τὴν συγκομιδήν.

Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος «οὐ ζήσεται μὲ τὸν ἄρτον μόνον», ἐλέ-

γει τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ τὴν πνευματικὴν τροφὴν τῆς ὁποίας εἶχεν ἀνάγκη, ἡ Ἑλλὰς τότε, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὴν δώσῃ, οὐδεὶς νὰ τὴν μαγειρεύσῃ. Ἡ ἠθικὴ δύναμις ἣν εἶχεν ἀντλήσει τὸ Ἔθνος ἀπὸ τὸν ἔκτακτον καὶ πρωτοφανῆ ἐν τῇ Οἰκουμένῃ Ἀγῶνα τοῦ 21 καὶ ὅπως λέγει ὁ Γάλλος συγγραφεὺς «τὸ θαῦμα τοῦ εἰκοστοῦ Αἰῶνος» ἐξωδεύθη καὶ ἐσπαταλήθη οἰκτρῶς εἰς τὰς προώρους ἐπιθυμίας τῶν Πολιτικῶν τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀφομοιωθῶσι μὲ τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως καὶ μὲ τὰ πολιτεύματα αὐτῆς. Δὲν ἠσθάνθησαν οἱ Πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἔχουσιν ἴδιον πολιτισμόν, συμφυῆ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ὃν ὤφειλον πάσῃ θυσίᾳ νὰ καλλιεργήσωσι.

Δὲν ἠσθάνθησαν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶνε Ἀνατολὴ καὶ προώρισται εἰς μέγα ἔργον καὶ κατέτριψαν τὸν πολύτιμον καιρόν των εἰς ἀκαίρους ἐπιθυμίας καὶ εἰς ματαίας ἐπιδείξεις. Ἡ Δύσις εἶνε καταδικασμένη νὰ δύσῃ, αὐτὴ εἶνε ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἡ Ἀνατολὴ δὲν δύει.

Δὲν ἠσθάνθησαν οἱ πολιτικοὶ τῆς Ἑλλάδος ποίαν ἠθικὴν δύναμιν εἶχον εἰς χεῖράς των διὰ τῶν σπανίων ἀρετῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ δὲν ἐκαλλιέργησαν οὐδεμίαν ἐκ τούτων· ἐπότισαν μόνον αὐτὸν βρέφος ἀκόμη, οὐχὶ τὸ γάλα τῆς μητρός του, ἀλλὰ τὰ ἀποσταλλάγματα τῶν φαρμακείων τῆς Δύσεως. Τὸ πρῶτον πινάκιον ἐμπεριεῖχε τὸ Σύνταγμα τοῦ 43, διὰ τοῦ ὁποίου περιέκοψαν τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ, στενοὶ τὰς ἰδέας καὶ μικροὶ τὰ αἰσθήματα, ὥρισαν πεδίον τιμῆς καὶ δόξης εἰς τὸν Ἕλληνα τὴν διαμάχην πέριξ τῶν καλπῶν, καὶ ἐχαλάρωσαν τὸ πρὸς τοὺς δούλους ἀδελφοὺς ἀκμαῖον καὶ ζέον ἀδελφικὸν αἴσθημα μὲ τὴν α ὐ τ ο χ θ ο ν ί α ν καὶ έ τ ε ρ ο χ θ ο ν ί α ν καὶ τὸν διέφθειραν καὶ τὸν ἐποδοκύλισαν. Καὶ τὸ δεύτερον πινάκιον ἐμπεριεῖχε τὸ Σύνταγμα τοῦ 63 μὲ παντὸς εἴδους καρυκεύματα, ὄχι ὅμως Ἑλληνικά.

Καὶ τοὺς ὀλίγους μεγάλους ἄνδρας, οὓς ἀνέδειξεν ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 62, ἀφήρπασεν ὁ θάνατος προώρως, διὰ νὰ μείνωμεν ὀρφανοὶ διδασκάλων καὶ διδασκαλίας. Καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἀκόμη νῦν ἕνας Ρικάκης, ἕνας Ἔσσλιν, ἕνας Α.., ἕνας Β.. μὲ ἀπτὸν τὸ αἴσθημα τοῦ Πατριωτισμοῦ, τὸν νομίζομεν ἀνάξιον προσοχῆς καὶ περιωρίσαμεν τὰ ὅρια τοῦ μέλλοντός μας, τῶν φιλοδοξιῶν μας, ἐντὸς μιᾶς Βουλῆς χωλαινούσης.

Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος κατέπαυσεν, ἀλλ' ὁ σάλος αὐτοῦ βαθέως συνετάραττε πάντα τὰ βάθρα τοῦ πολιτικοῦ οἰκοδομήματος. Ἀνεστάλη κάθε εἶδος σεβασμοῦ, διακρίσεως καὶ πρὸς τὰς Ἀρχὰς καὶ πρὸς ἀλλήλους. Ὁ φόβος πρὸς τοὺς νόμους καὶ ἡ αἰδὼς ἐξέλιπε. Τὰ παντοπωλεῖα ἔγεμον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς παληκαράδες διηγουμένους πόσους ἐφόνευον καθ' ἑκάστην. Οἱ μικροὶ ὀψοκομισταὶ ἤκουον κεχηνότες τοὺς ἡρωϊσμοὺς αὐτοὺς καὶ ἐπαραδειγματίζοντο. Τὰ μικρὰ καφενεῖα ἀνήρτησαν τὰς εἰκόνας τοῦ Κορωναίου, τοῦ Χατζη-Κυριάκου τοῦ ληστοῦ. Ἦσαν οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς. Οἱ οἰκογενειάρχαι, οἱ ἔντιμοι, ἐκλείσθησαν εἰς τὰς οἰκίας των ἀναμένοντες τὸ μ ά ν α ἐξ οὐρανοῦ. «Βασιλέα, ἀνέκραζον· εὕρετε Βασιλέα καὶ ἂς εἶνε ἀπὸ ξύλο». Οἱ Ὀθωνισταὶ, καταληφθέντες ἐξ ἀπροόπτου διὰ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς θλιβερᾶς ἀναστατώσεως, ἔμενον ὡς ἀπολιθωμένοι, ἀδυνατοῦντες νὰ πράξωσί τι ὑπὲρ τῶν πόθων των, καὶ ἀμφιβάλλοντες ἂν ὁ Ὄθων θὰ θελήσῃ πλέον νὰ ἀναδεχθῇ τὸ βάρος τῆς Βασιλείας μετὰ τοιαύτην ἐκτροχίασιν. Οἱ δὲ φρόνιμοι τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ἔτρεμον, μήπως αἱ Μεγάλαι Δυνάμεις, πτοούμεναι, σταματήσουσι τὰς παροχάς των πρὸς τὸν Βασιλέα Γεώργιον, αἰσθανόμεναι ποίαν μεγάλην εὐθύνην ἀνεδέχθησαν, ἀποστέλλουσαι ἐν παιδίον νὰ βασιλεύσῃ εἰς τοιοῦτον ἠφαιστειώδη τόπον.

Ἀλλ' ὅπως εἶπεν ὁ μέγας Κολοκοτρώνης «οἱ Ἕλληνες εἶνε τρελλοί, ἀλλ' ἔχουν Θεὸν φρόνιμον» οὕτω καὶ ἐγένετο.

Ὁ φρόνιμος Θεὸς τῶν Ἑλλήνων ἐπένευσε καὶ ἐξωμαλύνθησαν πᾶσαι αἱ ἀνωμαλίαι, καὶ ἡ Ἑπτάνησος ἐδόθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἀνήγγειλε τὴν ἔλευσίν Του ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν Του εἰς τὰς τρεῖς Εὐεργέτιδας Δυνάμεις. Οἱ Ὀθωνισταὶ ἀνέστειλαν πᾶσαν περαιτέρω ἐνέργειαν, ἀναμένοντες νὰ κρίνωσι τὸ μέλλον ἐκ τῶν περιστάσεων.

Ὁ θάνατος τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος, μετὰ δύο ἔτη, ἥνωσε πάντας τοὺς Ὀθωνιστὰς πέριξ τοῦ Θρόνου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου.

Πηνελόπη Παπαηλιοπούλου.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΤΟ ΒΑΤΙΚΑΝΟΝ

Ὄχι τοῦ Καθολικισμοῦ ἡ ἕδρα, ἀλλ' ὅλων τῶν θρησκειῶν τὸ παγκόσμιον προσκύνημα. Ὄχι τῶν Παπῶν τὸ βασίλειον, ἀλλ' ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος ἡ πνευματικὴ πατρίς. Ὄχι τοῦ Χριστιανισμοῦ μόνον ἡ φωτεινὴ ἑστία, ἀλλὰ τοῦ ἐθνισμοῦ ἡ δόξα καὶ ὁ θρίαμβος· ἰδοὺ τὸ Βατικανόν.

Αἱ θρησκεῖαι ἔρχονται καὶ παρέρχονται, οἱ διάφοροι ναοί των κατεδαφίζονται, τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν καὶ προφητῶν των συντρίβονται. Ὁ χρόνος εἰς τὸ πέρασμά του παρασύρει ὅλας τὰς οὐτοπίας καὶ ὅλας τὰς ἐλπίδας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀνθρωπότης κατὰ καιροὺς ἤντλησε χαρὰν καὶ ἐγκαρτέρησιν καὶ παραμυθίαν καὶ θάρρος. Νέαι ἐλπίδες καὶ νέα ὄνειρα, καὶ νέα ἰδανικὰ διεδέχθησαν τὰ παλαιά, τὰ ὁποῖα ἐκινδύνευσαν νὰ λησμονηθοῦν καὶ νὰ χάσουν τὴν αἴγλην καὶ τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐσκόρπισαν, ἐὰν τὸ Βατικανὸν δὲν ὑψοῦτο ἐκεῖ, ἄγρυπνος φρουρὸς καὶ φύλαξ τῶν κειμηλίων τοῦ παρελθόντος, κιβωτὸς ἱερά, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ αἰῶνες καὶ αἱ ἐποχαὶ ἔκλεισαν τὰ μυστικὰ τῆς δόξης των.

Οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἐτροῦσκοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Ἕλληνες, οἱ Ρωμαῖοι καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ μεσαίων ὁλόκληρος, καὶ ἔπειτα ἡ ἀναγέννησις, ἡ δόξα αὐτὴ καὶ ὁ νέος θρίαμβος τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλοι οἱ σπινθῆρες καὶ ὅλα τὰ φῶτα καὶ ὅλοι οἱ ἥλιοι τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, ἐδῶ ἔχουν συγκεντρώσει τὰς ἀκτῖνάς των, ἐδῶ ἔχουν ἐναποθέσει τὰς ὑψηλοτέρας ἐκδηλώσεις των μιᾶς ζωῆς, ἡ ὁποία ὅσον καὶ ἂν ἔσβυσεν, ὑπῆρξεν ὅμως εἰς τὴν ἐξέλιξίν της ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, ὁ ἐπίμονος ἐργάτης καὶ δημιουργὸς μιᾶς αὔριον ὡραιοτέρας τῆς σήμερον, ἑνὸς μέλλοντος εὐγενεστέρου τοῦ παρελθόντος.

Διὰ τοῦτο τὸ Βατικανὸν ὅσον καὶ ἂν θεωρῆται βασίλειον τῶν Παπῶν, ὅσον καὶ ἂν περιβάλλεται μὲ τοὺς τίτλους καὶ τὰς περγαμηνὰς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὅσον καὶ ἂν δοξάζῃ ἓν ἔθνος καὶ ἕναν λαὸν Χριστιανικόν, ἤτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι ὁ μεγαλοπρεπὴς βωμὸς ἑνὸς Πανθεϊσμοῦ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου, οὔτε ὁ Χριστός, οὔτε ὁ προνομοιοῦχος τῶν Ἀποστόλων του θὰ ἀνεγνώριζαν ἑαυτούς.

Ἐν τούτοις Βατικανὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κατ' ἐξοχὴν χριστιανικὸν ἵδρυμα. Διότι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, περιέλαβεν εἰς τοὺς κόλπους του καὶ υἱοθέτησε πάσας τὰς θρησκείας τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἔστω καὶ ἐκεῖνα ἀκόμη τῶν ὁποίων ἡ λάμψις ἐσκίαζε καὶ ἐμετρίαζε τὸ φῶς τοῦ ἀστέρος, ὁ ὁποῖος ὡδήγησε τοὺς μάγους εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Οἱ πάπαι ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν ὑπῆρξαν ἀναντιρρήτως εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ εὐεργέται μεγαλοφυεῖς, ἀφοῦ μέσα εἰς τὴν μοναχικὴν ζωὴν τοῦ ράσου καὶ τῆς ἀποχῆς των ἀπὸ τῶν κοσμικῶν ἀπολαύσεων, κατώρθωσαν νὰ διατηρήσουν εἰς τὰς ψυχάς των τὸ ἐνστικτον μιᾶς δικαιοσύνης πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐντελῶς ξένον πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς δοξασίας τῆς ἐποχῆς των.

Οἱ βωμοὶ οἱ πολυτελεῖς, τοὺς ὁποίους ὅλοι αὐτοὶ οἱ Πάπαι, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἵδρυσαν, οἱ βωμοὶ αὐτοί, εἰς τοὺς ὁποίους ὀργιάζει τὸ λαξευμένον μάρμαρον εἰς κάθε ρυθμὸν καὶ χρῶμα, καὶ οἱ ἀτίμητοι λίθοι καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος καὶ τὰ πολύτιμα ξύλα τῶν δρυῶν, καὶ τῶν ροδνῶν, καὶ ἡ ἐργασία ἡ πολυετὴς χιλιάδων μοναχῶν καὶ ἡ Τέχνη ἡ ἀθάνατος τῶν μεγαλοφυεστέρων καλλιτεχνῶν τῆς ἐποχῆς των, οἱ βωμοὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀντὶ μεγάλων χρηματικῶν θυσιῶν συνελέχθησαν οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου ὅλου καὶ ἐταξινομήθησαν εἰς τρόπον, ὥστε νὰ διηγοῦνται τὴν ἱστορίαν τοῦ τέως ἀγνώστου καὶ ὡραίου παρελθόντος τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ βωμοὶ αὐτοί, τῶν ὁποίων ἡ συνεκτικὴ ἅλωσις ἀπαρτίζει τὸ Βατικανόν, εἶναι τὰ πλέον ἔνδοξα μαυσωλεῖα, τὰ ὁποῖα οἱ Πάπαι ἵδρυσαν εἰς τοὺς ἑαυούς των ὡς ἀρχηγοὺς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας.

Καὶ τόσον ἐννόησαν καὶ ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ μόνη ἴσως δόξα των καὶ ἡ μόνη των ἀθανασία εἰς τὸ ἔργον των αὐτὸ τῆς δικαιοσύνης θὰ ὠφείλετο, ὥστε δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀδελφώσουν τοὺς ἰδικούς των ἀνδριάντας μὲ τὰ μαρμάρινα σώματα τῶν ὡραίων Θεῶν τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν τόσον ἀμείλικτα ὁ χριστιανισμὸς κατεδίωξε. Καὶ δὲν ἐδίστασαν μέσα εἰς αὐτὸ τὸ Βατικανόν, εἰς τὴν Ἁγίαν πόλιν των, εἰς αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῶν ναῶν των νὰ θέσουν τοὺς τίτλους των τοὺς χριστιανικοὺς εἰς αἰγίδα καὶ προστασίαν ἔργων, τὰ ὁποῖα διαπνέει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἕως τὸ ἄλλο ἄκρον ἡ μεγάλη καὶ ὡραία θρησκεία τῆς ὕλης. Καὶ φαίνονται μὲ τὰς αὐστηρὰς προτομάς των καὶ τὰς σκεπτικὰς μορφάς των, ἐν τῷ μέσῳ τῶν θεῶν τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν ὀργιώντων σατύρων, ὡς νὰ μεταμελοῦνται δι' ὅ,τι ἔχασαν ἀπὸ τὴν ζωήν, καὶ ὡς νὰ ζητοῦν νὰ εὐλογήσουν μυστικὰ τὸ ἔργον τῶν ἱεροφαντῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀνεκάλυψαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τοὺς ἀθανάτους κόσμους τοῦ αἰωνίου κάλλους.

Ἰδοὺ ἡ μεγάλη σημασία τοῦ Βατικανοῦ, καὶ ἡ μεγάλη τῶν Παπῶν δυνάμις καὶ δόξα Ἰδοὺ οἱ τίτλοι τῆς ἀθανασίας τῶν γιγάντων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ ἀδελφώσουν ἓν παρὸν ἀμφίβολον μὲ ἓν παρελθὸν ὡραῖον, περισυνέλεξαν ὅλας τὰς ὡραιότητας καὶ ὅλας τὰς ἁρμονίας καὶ ὅλην τὴν ποίησιν ἐκείνου καὶ ἐδημιούργησαν μὲ αὐτὰς τὸ περιβάλλον τοῦ νέου ἰδανικοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὴν θρησκείαν τοῦ κάλλους εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐδόξασε καὶ ἐπροστάτευσε εἷς μόνον Περικλῆς μὲ τὸν πλοῦτον λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπίστευσεν εἰς τὴν θρησκείαν αὐτήν. Τὴν θρησκείαν τοῦ κάλλους ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ ἀνὰ τὸν κόσμον ὅλον ἐπροστάτευσαν οἱ Πάπαι τῆς Ρώμης μὲ τὸν πλοῦτον λαῶν, οἱ ὁποῖοι τὴν κατεφρόνησαν, τὴν ἐπολέμησαν καὶ τὴν κατεδίωξαν ἀμείλικτοι. Ἐδῶ ἔγκειται ἡ δυνάμις καὶ ἡ ὑπεροχὴ τούτων ἐπὶ ἐκείνου, ἐδῶ ἡ δόξα τοῦ Βατικανοῦ, ἐδῶ ὁ θρίαμβος τῆς Παπικῆς δυναστείας.

Τὸ Βατικανὸν δι' αὐτὸ ἐνῶ εἶναι ἓν ἀπέραντον μνημεῖον πανθεϊσμοῦ, ἐνῷ εἶνε μεγάλη πατρὶς τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἐνῶ εἶναι ἕνας φωτεινὸς φάρος τοῦ νεκροῦ παρελθόντος, ἀντιπροσωπεύει συγχρόνως τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον εἰς ὅ,τι δύναται νὰ ὀνειρευθῇ, νὰ ἐλπίσῃ καὶ νὰ ποθήσῃ ἡ ἀνθρωπότης.

Τὸ Βατικανὸν προσεγγίζει τὰ διεστῶτα καὶ συμβιβάζει τὰ ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ σοφώτερον ρῆμα, τὸ ὁποῖον ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ Χριστοῦ. «Ἔλθετε πρός με ὅλοι οἱ κλητοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἐκλεκτοί». Μελετηταὶ τῶν κόσμων, ἱδρυταὶ τῶν θρησκειῶν, τεχνῖται τῶν ὡραιοτήτων, λαξευταὶ τῶν μαρμάρων, ἑρμηνευταὶ τῶν νόμων, ὅλοι σεῖς τῆς διανοίας οἱ ἐργάται καὶ τῆς ὡραιότητος οἱ πλάσται καὶ οἱ δημιουργοί, ὅλοι σεῖς οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ γίγαντες ἔλθετε πρὸς ἐμέ, βοηθήσατε τὸ ἔργον μου, ἀναδείξατε τὰ κάλλη του, πιστοποιήσατε τὰς ἀληθείας του. Ὅλοι σεῖς ἑνωθῆτε μαζύ μου, ἀδελφώσατε τὰ ἔργα σας μὲ τὸ ἰδικόν μου, διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ ρῆμα αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἐννόησαν οἱ Πάπαι τῆς Ρώμης καὶ ὕψωσαν τὸ Βατικανόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύονται ὅλοι οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ ὅλοι οἱ κλητοὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ

Τὸ γυναικεῖον ζήτημα, κυριολεκτικῶς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι μᾶς ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς. Ὁ γυναικεῖος κόσμος γνωρίζει ἐξ ὁρμεμφύτου σχεδὸν ὅτι, ἕνεκα τοῦ ὑπερτεροῦντος αὐτοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνδρικοῦ, ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς τρέχει κίνδυνον, βαίνει πρὸς τὴν καταστροφήν. Πᾶς τις δὲ μὴ ὡπλισμένος δι' οἱονδήποτε κίνδυνον, κατὰ φυσικὸν λόγον, θέλει ὑποπέσει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀντιπάλου.

Ὁποιαδήποτε ὕπαρξις ἀλλοιοῦται ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἐκφυλίζεται, ὅταν δὲν τῇ παρέχωνται τὰ πρὸς ἐξύψωσιν τῆς ἀτομικότητος αὐτῆς καὶ τὰ πρὸς φυσικὴν περίθαλψιν ἀναγκαιοῦντα μέσα. Καὶ εἰς τὰς δύο δὲ αὐτὰς ἐλλείψεις εἶνε ἀκριβῶς ἐκτεθειμένη ἡ γυνή. Καὶ τόσον καλῶς ἐσημειώθη ἡ οἰκτρά της θέσις, ὥστε ἄτομα πάλιν τοῦ φύλου της, μὴ στερούμενα οὔτε τὰ διὰ τὴν πρώτην, οὔτε τὰ διὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν μέσα, ἀπεφάσισαν νὰ ριφθῶσιν εἰς τὸ μέσον,

ὡς πρόχωμα, ἀναχαιτίζοντα ὅλαις δυνάμεσι τὸ φοβερόν ρεῦμα, τὸ παρασύρον αὐτὴν εἰς τὴν ἀπώλειαν. Καὶ τὸ πρόχωμα τοῦτο ὑποδεικνύομεν ὑπὸ τὸ ὄνομα γυναικεία κίνησις.

Εἶνε μικροπρέπεια καὶ σκληρὸς ψυχρὸς ἐγωισμὸς τὸ νὰ ἐμποδίζῃ τις τὴν πεινῶσαν γυναῖκα, ἥτις ζητεῖ τὴν μόρφωσιν αὐτῆς εἰς ἓν ὁποιονδήποτε ἐπάγγελμα, ὅπως κερδίζῃ τὰ πρὸς τὴν ζωὴν αὐτῆς διὰ τῶν κόπων της. Διηγωνίσθη διὰ τὸ ἐπάγγελμα, κατεπολεμήθη μολοταῦτα μετὰ τὸν διαγωνισμὸν ὑπὸ τοῦ συντεχνίτου, ἵνα λαμβάνῃ κατωτέραν αὐτοῦ ἀμοιβήν. Καὶ ποῖον ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀδικίας αὐτῆς; Ὑπεβιβάσθη καὶ τὸ ἀνδρικὸν κέρδος πρὸς ὄφελος τοῦ κεφαλαιούχου. Κατάθλιψις καὶ ἐπιτυχία, δυνάμει τῆς ἰσχύος, εἶνε μέγα ἀνοσιούργημα.. Ὄχι μόνον λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ καταθλιβομένου ὡς ἀδυνάτου, ἀλλ' αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ πρᾶξις ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν εἶσθαι, δικαζομένη κατὰ τὸν νόμον. Διότι ἡ λέξις διαγωνισμὸς, σημαίνει ἰσοπάλους δυνάμεις μαχομένας· ὥστε κατάθλιψις δυνάμεως διαγωνιζομένης καὶ ἐξερχομένης νικητρίας τοῦ διαγωνισμοῦ, εἶνε ἁμάρτημα καὶ ὕβρις πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἥτις ἔχει τὴν ἀξίωσιν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ νομιμοποιῇ καὶ τελειοποιῇ καὶ τὰ μικρότατα τῶν ζητημάτων.

Ἡ πρότασις τοῦ διαγωνισμοῦ κατ' ἀρχὰς ἐρρίφθη εἰς τὸ μέσον, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἤθελε χρησιμεύσει ὡς ἐμπόδιον, ἀλλ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπέδειξαν ἐμπράκτως ὅτι ἡ σκέψις αὕτη ἦτο μηδέν, ἀφ' ἑτέρου ὑπῆρξε καὶ ἐπιζήμιος, ὡς ἤδη εἴπομεν, καὶ οὔτε διάρκειαν ἔσχε, οὔτε προσοχὴ πλέον ἐδόθη εἰς αὐτήν.

Ὡσαύτως ἀνίσχυρος καὶ ἐσφαλμένη ἀπεδείχθη καὶ ὑπῆρξεν ἡ διαμάχη κατὰ τῆς νεωτέρας γυναικείας ἐκπαιδεύσεως, ἥτις, βασιζομένη εἰς τὰς τῶν παρελθόντων αἰώνων περιστάσεις, ἤθελεν αὐτὰς ὡς παράδειγμα. Πρὸς χάριν ὅμως τῶν παρελθόντων αἰώνων δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ πιέζηται ἡ σημερινὴ ἐποχή. Διότι αἱ πρώην, καί τινες τούτων μέχρι τῆς ὥρας ἐπικρατοῦσαι, συνθῆκαι, ἦσαν κατάλληλοι καὶ ἀνάλογοι διὰ τοὺς τότε χρόνους ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ τοὺς σήμερον. Ποτὲ ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἤθελε μορφωθῇ ὑπὸ τοὺς ὅρους ἐκείνους, οὔτε καὶ ἐσκέπτετο δὲ νὰ τοὺς μεταλλάξῃ, αὐταὶ ὅμως αἱ περιστάσεις καὶ αἱ συνθῆκαι τοῦ σημερινοῦ βίου τοὺς μετήλλαξαν. Καὶ πολλὰ εἰσέτι σημεῖα μένουν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν σκοτεινά, μέχρις ὅτου τὸ φῶς τῆς ἀληθείας φθάσῃ ἄπλετον καὶ φωτίσῃ αὐτά.

Εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου βλέπομεν μέγα ρῆγμα σχηματισθὲν εἰς τὸ τεῖχος τῶν προλήψεων τοῦ τότε καιροῦ· τῇ δυνάμει τῶν λόγων του ἐξεδόθησαν ψηφίσματα. Εἰς τοὺς φοβεροὺς χρόνους τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως βλέπομεν τὴν ἐξομοίωσιν τῶν δικαιωμάτων, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἡ κατάργησις τοῦ φεουδαλισμοῦ καὶ τῆς δουλείας, ὡς ἀνάξια τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας, καὶ ἡ ὁποία ἐξομοίωσις ἔγεινε διαδοχικὴ καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀναλόγως τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν. Καὶ πλέον τούτου παρατηροῦμεν ἓν βῆμα ἀκόμη εἰς τὰ πρόσω τῆς ἀναπτυσσομένης ἀνθρωπότητος: τὸ νὰ θεωρῇ ἐντροπὴν της καὶ τὴν δουλεμπορείαν τῶν τοῦ ἑτέρου χρώματος ἀδελφῶν της. Σήμερον δὲ ὅλα τὰ στρώματα τῆς κοινωνίας φλέγονται ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς ἐξουδετερώσεως ἄλλης ἰδέας δουλείας καὶ τὴν κακὴν χρῆσιν δυνάμεως πρὸς πίεσιν τοῦ ἀδίκως πιεζομένου.

Ἡ ἀνθρωπότης ἐννόησε πλέον ὅτι πρὸς συντήρησιν αὐτῆς δὲν ἔχει μόνον ἀνάγκην τῶν ὑλικῶν μέσων, ὅπως τὸ ζῶον, ἀλλ' ὅτι τὸ κυριώτερον τῆς συντηρήσεως μέρος συνίσταται εἰς τὴν ἐξευγένισιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ψυχικοῦ, τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ λογικοῦ. Καὶ ἀπεδείχθη ἐνταυτῷ ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία πνευματικὴ ἰδιότης εἰς τὸν ἄνδρα τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ φθάσῃ ἡ γυνή.

Καὶ ὅπως τὸ γυναικεῖον σῶμα πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ χρῄζει ὁμοίας τοῦ ἀνδρικοῦ ὕλης, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὰ ἠθικὰ ζητήματα ἔχει δικαίωμα, κῦρος, προορισμόν.

Ἐὰν ὁ πολιτισμὸς εἶνε ὑποχρεωτικὸς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐὰν πρὸς τὸ ἠθικὸν καὶ τὸ δυσκόλως ἀπαντώμενον ἰδανικὸν ἀτενίζῃ αὕτη, τότε μόνον θέλει τὸ πλησιάσει ὅταν εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ μέλη ἐπιτρέψῃ τὴν προσέγγισιν.

Πρὸς κανόνισιν τῶν φυσικῶν ἐνστίκτων ὁ πολιτισμὸς προβάλλει τὴν μόρφωσιν. Μόρφωσιν, ἀλλ' ὄχι τὴν ἐπιπόλαιον, ὄχι τὴν κατ' ἐπιφάνειαν. Μόρφωσιν τοῦ νὰ γνωρίζῃ τις ἑαυτόν, τὴν κατ' ἔννοιαν καὶ λόγον, καὶ τὴν ὁποίαν ἔννοιαν νὰ ἐφαρμόζῃ πρακτικῶς ἐν τῷ βίῳ. Αἱ γνώσεις μας βασίζονται ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῶν παρελθουσῶν γενεῶν. Κατὰ τὰ βήματα ἐκείνων ἐκανονίσθησαν τὰ ἡμέτερα. Ἐκ τῶν γνώσεων δὲ τούτων μέγα μέρος τῶν σημερινῶν γυναικῶν ἀπεκλείσθη ὁλοτελῶς, πρὸς μεγίστην βλάβην καὶ τῶν δύο φύλων ἀνεξαιρέτως.

Ἡ πραγματικὴ μόρφωσις τῆς εἶνε ξένη, διότι δὲν ἐγνώρισεν αὐτήν. Τὰς μικρὰς εὐκολίας τὰς ὁποίας τῇ παρεῖχεν ἡ ἐπιπόλαιος, ἐθεώρει ὥς τι περιττόν, ὡς δῶρον τυχαίως δοθὲν εἰς αὐτήν, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ὀλίγον δικαίωμα εἶχε.

Ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν, τὸ ἔργον, τὸ ἐπάγγελμα, διὰ τὸ ὁποῖον προορίζεται εἶνε ὁ γάμος. Ὑπῆρχε δὲ καὶ ἡ ἰδέα εἰς πολλοὺς κύκλους, βλέποντας μόνον πρὸς τὰ κάτω, καὶ μὴ γνωρίζοντας παρὰ τὴν ὕλην, ὅτι ἡ ἀμαθὴς γυνὴ ἦτο καὶ ἡ καλλιτέρα οἰκοκυρά. Ἄλλως τε ἂν ἐζήτει τις τὸ ἰδανικὸν τοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου, τὸ γόητρον τῆς συμβιώσεως μόνον εἰς τὸ οἰκοκυρειό, εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

Τὸν καιρὸ ὅπου φύλαγα τὰ ζῶα πάνω στὸ Luberon, ἔμενα ὁλάκερες ἑβδομάδας χωρὶς νὰ δῶ ζωντανὴ ψυχή, ὁλομόναχος στὶς βοσκὲς μὲ τὸ σκύλο μου Λαμπρὴ καὶ τὰ πρόβατά μου.

Κάθε τόσο ἔβλεπα τὸν ἐρημίτη τοῦ Mont-de l'Ure ποῦ περνοῦσε ἀπὸ 'κεῖ ζητῶντας βότανα γιὰ γιατρικά, ἢ κανένα μαῦρο πρόσωπο καρβουνιάρη τοῦ Πιαμόν· ἀλλ' αὐτοὶ ἤτανε ἄνθρωποι ἁπλοί, σιωπηλοὶ γιατὶ ἀπὸ τὴ μοναξιὰ εἴχανε χάσει τὴ συνήθεια νὰ μιλᾶνε, καὶ δὲν ἤξεραν τίποτε νέα ἀπὸ τὸ χωριὸ ἢ ἀπὸ τὴ πόλη. Ἀκόμη κάθε δεκαπέντε μέρες ὅταν ἄκουγε στὸ δρόμο τοῦ βουνοῦ τὰ κουδούνια τοῦ μουλαριοῦ τῆς ἔπαυλης μας, τὸ ὁποῖο μοῦ ἔφερνε τὶς προμήθειες, γιὰ τὶς δέκα πέντε μέρες, καὶ ἔβλεπα νὰ φαίνεται στὸν ἀνήφορο λίγο, λίγο τὸ ἔξυπνο κεφάλι τοῦ μικροῦ ὑπηρέτη, ἢ τὸ κεφαλόδεμα τῆς γρηᾶς θειᾶς Νοράντης, ἤμουνα ἀληθινὰ πολὺ εὐτυχισμένος. Τοὺς παρακαλοῦσα νὰ μοῦ διηγηθοῦνε τὰ νέα τοῦ χωριοῦ, τὰ βαφτίσια, τοὺς γάμους ἀλλ' ἐκεῖνο ποῦ μ' ἐνδιέφερε περισσότερο, ἤτανε νὰ μάθω τί γίνουνταν ἡ κ'ρη τοῦ κυρίου μου, ἡ δεσποινὶς Στεφανέττα, ἡ ποιὸ ὄμορφη ἀπ' ὅλες τοῦ τόπου. Χωρὶς νὰ φαίνωμαι πῶς ἐνδιαφέρομαι πολύ, μάθαινα ἂν πῆγε πολὺ στὶς γιορτές, στὰ ξενύχτια, ἂν πάντα τὴν θάμαζαν τὰ παλληκάρια, καὶ σ' ὁποιον ἤθελε μὲ ρωτήσει τί μ' ἐνδιέφερεν ἐμένα, ἕνα βοσκὸ πάνω στὸ βουνό, θὰ τ' ἀπαντοῦσα πῶς ἤμουνα εἴκοσι χρόνων καὶ πῶς ἡ Στεφανέττα ἤτανε ἡ ποιὸ ὄμορφη κοπέλλα ποῦ εἶδα στὴ ζωή μου.

Μιὰ Κυριακὴ λοιπόν, ποῦ περίμενα τὰ τρόφιμα τῆς ἑβδομάδας, ἔφθασαν πολὺ ἀργά. Τὸ πρῶτ' ἔλεγα: «Αὐτὸ ἔγινε ἐξ αἰτίας τῆς λειτουργίας» ἔπειτα, πρὸς τὸ μεσημέρι ἔγινε μεγάλη καταιγίς, καὶ συλλογιζόμουνα πῶς τὸ μουλάρι δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἔρθῃ ἀπὸ τὴν κακὴ κατάσταση τοῦ δρόμου. Τέλος στὶς τρεῖς ποῦ ξάνοιξε ὁ καιρὸς καὶ ὁ ἥλιος ἔλαμπε ποιὸ φωτεινὸς στὸν πλημμένο οὐρανό, ἄκουσα ἀνακατεμένα μὲ τὸ μουρμούρισμα τοῦ μικροῦ ποταμοῦ, τὰ κουδούνια τοῦ μουλαριοῦ τόσο χαροπά, σὰν καμπάνες τοῦ Πάσχα. Ἀλλὰ δὲν τὸ ὡδηγοῦσανε οὔτε ὁ μικρὸς ὑπηρέτης, οὔτε ἡ θειὰ Νοράντα

Ἤτανε....μαντέψετέ το!.... ἡ κερά μας, αὐτὴ ἡ ἴδια, καθισμένη ἀνάμεσα στὰ λίγινα κοφίνια μὲ τὰ μάγουλα σὰν τριαντάφυλλα ἀπὸ τὸ δροσερὸ ἀέρα τοῦ βουνοῦ ἔπειτα ἀπὸ τὴ βροχή.

Ὁ μικρὸς ὑπηρέτης ἤτανε ἄρρωστος, ἡ θειὰ Ναράντη εἶχε πάει νὰ δῇ τὰ παιδιά της. Ἡ ὡραία Στεφανέττα μοῦ εἶπε ὅλα αὐτὰ ἐνῷ κατέβαινε ἀπὸ τὸ ζῶον, καὶ ἀκόμη, πῶς ἦρθε ἀργὰ γιατὶ ἔχασε τὸ δρόμο, ἀλλὰ καθὼς ἤτανε στολισμένη μὲ τὰ κυριακάτικά της, μὲ τὶς κορδέλλες καὶ τὶς ταντέλλες της, φαίνουνταν περισσότερο, σὰν νὰ χασομέρησε σὲ κανένα χορό, παρὰ σὰν νὰ ἔχασε τὸ δρόμο της Ὦ τὸ θαυμάσιο πλάσμα! Τὰ μάτια μου δὲν κουράζουνταν νὰ τὴ βλέπουνε Εἶναι ἡ ἀλήθεια πῶς ποτὲ δὲν τὴν εἶχα 'δεῖ ἔτσι ἀπὸ κοντά. Καμμιὰ φορὰ τὸ χειμῶνα ὅταν τὰ πρόβατα ἔχουνε κατέβῃ στὴ πεδιάδα, καὶ ἔμενα τὸ βράδυ γιὰ νὰ δειπνήσω στὴν ἔπαυλη, περνοῦσε τὴ σάλα ζωηρή, χωρὶς νὰ μιλήσῃ σὲ κανένα ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας, πάντοτε στολισμένη καὶ λιγάκι ὑπερήφανη ...Καὶ τώρα τὴν εἶχα ἐκεῖ μπροστά μου, αὐτὸ βέβαια ἤτανε νὰ χάσῃ κανεὶς τὰ λογικά του.

Ἀφοῦ ἔβγαλε τὶς προμήθειες ἀπὸ τὰ καλάθια ἡ Στεφανέττα ἄρχισε νὰ κυττάζῃ μὲ περιέργεια ὁλόγυρά της. Ἔπειτα σηκόνοντας τὴν ὡραία κυριακάτικη φούστα της γιὰ νὰ μὴν τὴν χαλάσῃ, ἐμπῆκε μέσα στὴ στάνη, ἤθελε νὰ 'δῇ τὴ γωνιὰ ὅπου κοιμόμουνα, τὴ μεγάλη κα'πότα μου κρεμασμένη στὸν τοῖχο, τὴν ἀγκλίτσα μου, τὸ τουφέκι μου

Ὅλ' αὐτὰ τὴν διασκέδαζαν

— Λοιπὸν ἐδῶ ζῆς, κακόμοιρε βοσκέ; Πῶς θὰ στενοχωριέσε νὰ εἶσαι πάντα μονάχος! Τί κάνεις; Τί συλλογίζεσε;

Εἶχα διάθεση ν' ἀπαντήσω: «Ἐσένα κυρά μου», καὶ δὲν θὰ ἔλεγα ψέματα· ἀλλ' ἡ ταραχή μου ἤτανε τόσο μεγάλη ποῦ δὲν εὕρισκα λέξη, νὰ τῆς ἀποκριθῶ. Νομίζω μάλιστα πῶς τὸ παρατήρησε, μὰ πῶς διασκέδαζε, ἡ κακή, μὲ τὸ ν' αὐξάνῃ τὴ ταραχή μου.

— Καὶ ἡ φιλενάδα σου, ἔρχεται ἐδῶ ἐπάνω νὰ σὲ βλέπῃ καμμιὰ φορά;.....Αὐτὴ βέβαια θὰ εἶναι ἡ χρυσὴ κατσίκα ἢ ἡ νεράϊδα Estérelle ἡ ὁποία τρέχει μονάχη πάνω στὶς κορφὲς τῶν βουνῶν....

Καὶ αὐτὴ ἡ ἴδια, ἐνῷ μοῦ μιλοῦσε φαίνουνταν σὰν τὴ νεράϊδα, μὲ τὸ ὡραῖο γέλοιο της, καὶ μὲ τὴ βία της νὰ φύγῃ φαίνουνταν σὰν ὀπτασία.

— Γειά σου, βοσκέ.

— Στὸ καλὸ κυρά.

Καὶ ἔφυγε μὲ τὰ καλάθια της ἄδεια.

Ὅταν χάθηκε πλέον στὸν κατήφορο, μοῦ φαίνουνταν πῶς ἡ πέτρες ποῦ κυλοῦσαν κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ ζῴου, πέφτανε μιὰ, μιὰ ἐπάνω στὴν καρδιά μου. Τὶς ἄκουγα πολὺ ὥρα ἔπειτα καὶ ὡς ποῦ νύχτωσε ἔμεινα ἐκεῖ μισοκοιμισμένος μὴ τολμόντας νὰ κινηθῶ ἀπὸ φόβο μήπως χάσω τ' ὄνειρό μου Πρὸς τὸ βράδυ, ὅταν ἄρχισε νὰ σκοτινιάζῃ καὶ τὰ πρόβατα τὸ ἕνα κοντὰ σ' ἄλλο ἔμπαινον στὴ στάνη, ἄκουσα νὰ μὲ φωνάζουνε ἀπὸ τὸν κατήφορο καὶ εἶδα νὰ παρουσιάζεται ἡ Στεφανέττα, ὄχι πλέον γελαστὴ ὅπως πρίν, ἀλλὰ καταφοβισμένη καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὸ βρέξιμο Φαίνεται πῶς κάτω στὴν πεδιάδα ηὗρε τὸ ποταμὸ φουσκομένο ἀπὸ τὴ καταιγίδα, καὶ θέλοντας νὰ περάσῃ κινδύνεψε νὰ πνιγῇ.

Τὸ φοβερὸ ἤτανε πῶς τέτοια ὥρα οὔτε ἔπρεπε νὰ συλλογιστῇ νὰ γυρίσῃ πίσω στὴν ἔπαυλη, γιατὶ βέβαια δὲν θὰ μποροῦσε νὰ βρῇ τὸ δρόμο μοναχή της, καὶ ἐγὼ δὲν ἤτανε δυνατὸν ν' ἀφήσω τὰ πρόβατα μονάχα. Αὐτὴ ἡ ἰδέα νὰ περάσῃ ὅλη τὴ νύχτα πάνω στὸ βουνὸ τὴ βασάνιζε πολύ, καὶ περισσότερο ἡ ἀνησυχία τῶν δικῶν της. Ἀλλὰ τὴν παρηγοροῦσα ὅπως μποροῦσα:

— Τὸν Ἰούλιον κυρά μου, ἡ νύχτες εἶναι μικρές....Θὰ περάσῃ γλήγορα ἡ ὥρα.

Καὶ ἄναψα ἀμέσως μιὰ μεγάλη φωτιά, γιὰ νὰ στεγνώσῃ τὰ πόδιά της καὶ τὸ φόρεμά της τὰ ὁποῖα ἤτανε καταμουσκεμένα ἀπὸ τὸν ποταμό. Ἔπειτα τῆς ἔφερα γελα, τυράκια· ἀλλ' ἡ δύστυχη μικρὴ δὲν συλλογίζουνταν, οὔτε νὰ ζεσταθῇ οὔτε νὰ φάῃ, καὶ βλέποντάς την ἔτσι λυπημένη εἶχα καὶ ἐγὼ διάθεση ν' ἀρχίσω τὰ κλάματα.

Στὸ μεταξύ, νύχτωσε ὅλως διόλου. Τὴν παρακάλεσα νὰ μπῇ στὴ στάνη ν' ἀναπαυτῇ καὶ τῆς ἔστρωσα πάνω στ' ἄχερα ἕνα καινούργιο δέρμα, τὴν καληνύχτισα, μαὶ πῆγα καὶ κάθισα ἔξω μπροστὰ στὴν πόρτα.... Ἔχω τὸ Θεὸ μάρτυρα, πῶς ἂν καὶ τὴν ἀγαποῦσα πολύ, δὲν μοῦ ἦρθε καμμία κακὴ σκέψη, εἰμουνα πολὺ ὑπερήφανος ὅσο συλλογιζόμουνα πῶς σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς στάνης κοντὰ στὰ πρόβατα κοιμότονε ἡ κόρη τῶν ἀφεντάδων μου σὰν ἕνα ἀρνάκι πολὺ πολύτιμο, καὶ ποιὸ ἄστρο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα,—καὶ ἐγὼ τὴν φύλαγα Ποτὲ ὁ οὐρανὸς δὲν μοῦ φάνηκε ποιὸ μυστηριώδης καὶ τ' ἀστέρια ποιὸ φωτεινά.... Ἔξαφνα ἡ πόρτα τῆς στάνης ἄνοιξε καὶ φάνηκε ἡ ὡραία Στεφανέττα.

Δὲν μποροῦσε νὰ κοιμηθῇ Τὰ ζῶα κινιούντουσαν καὶ ἔκαναν τ' ἄχερο νὰ τρίζῃ ἡ μέσα στὸν ὕπνο τους βελάζανε. Ἤθελε καλλίτερα νὰρθῇ κοντὰ στὴ φωτιὰ. Τότε τῆς ἔριξα στοὺς ὤμους τὴν καπότα μου, καὶ σκάλισα τὴ φωτιὰ καὶ μείναμε ἐκεῖ ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλο χωρὶς νὰ μιλοῦμε Ἂν περάσατε τὴ νύχτα κάτω ἀπὸ τ' ἄστρα, θὰ ξέρετε πῶς τὴν ὥρα ποῦ 'μεῖς κοιμόμαστε, ἕνας μυστικὸς κόσμος ξυπνᾶ στὴν μοναξιὰ καὶ στὴν σιωπή, Τότε, ἡ πηγὲς τραγουδοῦνε πολὺ ὡραῖα, τὰ φύλλα φρουφρουρίζουνε μυστικά, πάνω ἀπὸ τὶς στέρνες φαίνονται μικρὰ φῶτα, καὶ τὰ πνεύματα τοῦ βουνοῦ πηγαινοέρχονται ἐλεύτερα Ἡ ἡμέρα εἶνε ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ νύχτα τῶν πραγμάτων. Ὅταν δὲν εἶνε κανεὶς συνηθισμένος φοβᾶται... Καὶ ἡ μικρούλα κυρά μου ἔτρεμε καὶ μαζεύονταν κοντά μου σὲ κάθε κρότο. Ἀνάμεσα στὴ σιωπὴ ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ μελαγχολική, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς στέρνας, ἡ ὁποία ἔλαμπε λίγο μακρύτερα καὶ ἔφτασε ὡς ἐμᾶς. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἕνα ἀστέρι πέρασε στὴν ἴδια διεύθυνσιν πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια μας, σὰν αὐτὸ τὸ παράπονο ποῦ ἀκούσαμε νὰ εἴχε μαζῇ του ἕνα φῶς.

—Τί εἶνε; μὲ ρώτησε ἡ Στεφανέττα σιγά.

—Μιὰ ψυχὴ ποῦ πάει στὸν παράδεισο, κυρά, καὶ σταυροκοπήθηκα.

Ἔκαμε καὶ ἐκείνη τὸ σταυρό της, καὶ ἔμεινε μιὰ στιγμὴ σιωπηλὴ καὶ σκεπτική. Ἔπειτα μοῦ εἶπε:

—Εἶνε λοιτὸν ἀλήθεια, βοσκέ, πῶς εἴσασθε μάγοι σεῖς οἱ ποιμένες;

—Διόλου, κυρά μου, Ἀλλ' ἐδῶ ζοῦμε πολὶ κοντὰ στ' ἀστέρια, καὶ ξέρουμε τί γίνεται ἐκεῖ πάνω καλλίτερα ἀτὸ 'κείνους ποῦ εἶνε στὴν πεδιάδα.

—Ἐκύτταζε πάντα ψηλά, μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὸ χέρι της, τυλιγμένη μὲ τὴ καπότα σὰν ἕνας μικρὸς οὐράνιος βοσκός:

—Πόσα εἶνε! Τί ὡραῖα ποῦ εἶνε! Ποτὲ δὲν εἶδα τόσ α... Ξέρεις τὰ ὀνόματά τους βοσκέ;

—Ἀλλὰ βέβαια, κυρά.... Καὶ ἄρχισα νὰ τὶς λέω τοὺς διάφορους ἀστερισμοὺς κατὰ τὴ λαϊκὴ ἀστρονομία... Ἀλλὰ τὸ ποιὸ ὤμορφο ἀστέρι ἀπ' ὅλα, ἐξακολούθησα, εἶνε τὸ «Ἀστέρι τῶν βοσκῶν», τὸ ὁποῖο μᾶς φωτίζει τὴν αὐγὴν ὅταν βγάζουμε τὰ πρόβατα ἀπὸ τὴ στάνη, καὶ ἐπίσης τὸ βράδυ ὅταν τὰ μπάζουμε.

Καὶ καθὼς ἄρχισα νὰ τῆς ἐξηγῶ διάφορα ἄλλα πράγματα, αἰσθάνθηκα κάτι λεπτὸ καὶ δροσερὸ νὰ βαρύνῃ ἐλαφρὰ τὸν ὦμο μου.

Ἤτανε τὸ κεφαλάκι της τὸ ὁποῖο ἐβάρυνε ὁ ὕπνος καὶ τὸ ὁποῖο ἀκουμποῦσε ἐπάνω μου. Ἔμεινε ἔτσι χωρὶς νὰ κινηθῇ ὡς ποῦ τ' ἀστέρια σβύνανε ἕνα, ἕνα... Ἐγώ, τὴν κύτταζα νὰ κοιμᾶται καὶ νόμιζα πῶς ἕνα ἀπό τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ, τὸ ποιὸ λαμπερό, τὸ ποιὸ ὡραῖο ἔχασε τὸ δρόμο του καὶ ἦρθε καὶ κάθισε πάνω στὸν ὦμο μου γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

(Alphonse Daudet).

ὡς νὰ ἐζήτει τὴν γνώμην ἀγροτῶν τοῦ Καυκάσου περὶ μηχανικῆς.

Ὅτι εἶνε καθῆκον πάσης γυναικὸς ἡ καλὴ διοίκησις τοῦ οἴκου καὶ ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν συζυγικὴν εὐδαιμονίαν εἶνε ἀληθές. Καὶ συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς. Ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀλήθεια ἀναντίρρητος, ὅτι τοῦτο εἶνε ἐλάχιστον, παραβαλλόμενον πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῶν ἠθικῶν αὐτῆς καθηκόντων πρὸς τὸν ἄνδρα της καὶ τὰ τέκνα της. Ἐκτὸς τούτου ἔχομεν καὶ τὰς συνθήκας τῶν ἡμερῶν μας, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτοῦν παρὰ τῆς γυναικὸς νὰ γνωρίζῃ τι πλέον τῆς οἰκιακῆς διοικήσεως. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι καὶ εἰς τὴν πρώτην καὶ εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν μάθησις ὑγιής, μὲ βάσεις στερεάς, δὲν γίνεται ἐμπόδιον, ἀλλ' ἀρωγὸς τῆς γυναικὸς εἰς τὸ νὰ ἐξοικονομῇ τὸν καιρὸν καὶ τὰς περιστάσεις.

(Κατὰ μετάφρασιν δος Μαρίας Πινέλλη)

Annita Augspurg Δόκτωρ τοῦ δικαίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΥ ΝΙΝΑΣ

Ὡρισμένως δὲν εἶμαι εὐτυχής. Ὁ γάμος μετέβαλε τὸν χαρακτῆρα μου τόσον, ὥστε οὔτε ἐγὼ ἡ ἰδία νὰ μὴ ἀναγνωρίζω πλέον τὸν ἑαυτόν μου.

Ἐγὼ ἡ ὁποία ἄλλοτε δὲν εἶχα γνωρίσει παρὰ μόνον τὴν χαράν, εὑρίσκομαι τώρα ἀποκλεισμένη ἀπὸ τοὺς ὡραίους κόσμους της. Ἐγὼ ἡ ὁποῖα εἶχα λατρεύσει τὴν ἀλήθειαν, ἐρωτῶμαι καὶ ἀμφιβάλλω ἐὰν ὑπάρχῃ πλέον. Ἐγὼ ἡ ὁποία εἶχα στήσει ἕνα θρόνον θρησκείας εἰς τὴν ψυχήν μου διὰ τὰ γράμματα καὶ διὰ τὴν ἐπιστήμην, δὲν πιστεύω πλέον εἰς αὐτά. Ἐγὼ ἡ ὁποία ἠσθανόμην μέσα μου τόσην ἀπέραντον ἀγάπην, ὥστε νὰ τὴν σκορπίζω καὶ νὰ τὴν σιταλῶ εἰς ἔμψυχα καὶ εἰς ἄψυχα, δὲν ἔχω πλέον τὴν δυνάμιν νὰ ἀγαπῶ.

Διατί, θὰ ἐρωτήσῃς βέβαια σύ, ἡ ὁποία τόσον μὲ γνωρίζεις καὶ τόσον ἄλλοτε μὲ ἐμακάριζες διὰ τὸν εὔκολον χαρακτῆρα μου. Διατί; ἐρωτῶ καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία τὸν ἑαυτόν μου.

Διότι ἴσως δὲν εἶμαι ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι γυναῖκες. Διότι ἐζήτησα περισσότερον φῶς διὰ τὸ πνεῦμα μου, ὑψηλοτέρους κόσμους διὰ τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς πόθους μου. Διότι ἐζήτησα τὴν ἰδικήν μου εὐτυχίαν εἰς τὴν εὐτυχίαν ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἠγάπησα καὶ δὲν τὴν εὗρα, διότι δὲν ὑπῆρχε πουθενά. Καὶ δὲν ὑπῆρχε διότι δὲν ἠμπόρεσα νὰ συντελέσω εἰς τὸ νὰ ὑπάρχῃ, διότι δὲν εἶξευρα τὴν τέχνην νὰ γίνω ὁ δημιουργός της.

Ἡ τέχνη τῆς εὐτυχίας! Μεγάλο μυστικόν, φίλη μου καὶ μεγάλο θαῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον οὔτε τὸ πνεῦμα, οὔτε ὁ ἰσχυρὸς χαρακτήρ, οὔτε ἡ μεγάλη ἀγάπη δύναται τὸ ἐλάχιστον. Ἡ εὐτυχία εἰς τὸν γάμον εἶναι ἕνα πρᾶγμα καμωμένον ἀπὸ ὄνειρα, ποῦ κατορθόνουν νὰ μένουν ὄνειρα, ἀπὸ ἐλπίδας ποῦ πλανοῦν τὴν προσδοκίαν, χωρὶς νὰ πραγματοποιοῦνται ποτέ, ἀπὸ γοητείας καὶ μαγείας καὶ σαγηνεύματα, ὅλα αὐτὰ ἀδελφωμένα καὶ περικαλυμμένα ἀπὸ πέπλους φανταστικούς, καὶ ἀποθεώσεις καὶ ὀπτασίας ὑπερκοσμείους. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ δημιουργοῦνται καὶ ὑπάρχουν ὄχι ὑπὸ τὸ ὡραῖον φῶς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν καὶ τεχνικὸν ἡμίφως τῆς φαντασίας, ἡ ὁποία τόσον περισσότερον βασιλεύει, καὶ κυριαρχεῖ, ὅσον πλησιάζει πρὸς τὸ ψευδὲς καὶ τὸ ἀνύπαρκτον.

Καὶ ὡς συμπέρασμα: ἡμεῖς αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι, λέγεται, ὅτι ἐπλάσθημεν διὰ νὰ δημιουργοῦμεν καὶ νὰ κατασκευάζωμεν τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων, πρέπει νὰ μένωμεν εἰς τὴν πλάνην καὶ νὰ ζῶμεν ἀσκούμεναι εἰς τὰς γοητείας καὶ νὰ διδασκώμεθα τὴν τέχνην νὰ δημιουργοῦμεν κόσμους φανταστικοὺς καὶ νὰ κρατοῦμεν τὴν ζωὴν εἰς μίαν ὀνειρώδη κατάστασιν, καὶ νὰ γεννῶμεν πόθους καὶ νὰ ἐμπνέωμεν ἐλπίδας καὶ νὰ ἠλεκτρίζωμεν καὶ γαλβανίζωμεν τὴν ὕπαρξιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μᾶς ζητοῦν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὴν ζωήν.

Μόνον ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἐξασφαλίζομεν τὴν ἰδικήν μας εὐτυχίαν, χωρὶς νὰ μᾶς φεύγει ἡ χαρὰ καὶ χωρὶς νὰ χάνωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης.

Ἀλλὰ τότε τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης δὲν πρέπει νὰ φωτίζῃ πλέον τὸ πνεῦμα μας καὶ ἡ ἰσχὺς τῆς ἀληθείας δὲν πρέπει νὰ ρυθμίζῃ τὸν χαρακτῆρα μας. Ὁ κόσμος, βλέπεις, δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φῶς, ἀλλὰ τὰ ὄνειρα καὶ τὸ ψεῦδος.

Μὲ τὸ συμπέρασμά μου αὐτὸ δὲν καταδικάζω οὔτε τὴν ἐπιστήμην οὔτε τὴν ἀλήθειαν. Λέγω μόνον πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία τάσσεται εἰς τὴν ὡραίαν αὐτῶν θρησκείαν, ὅτι ὀφείλει νὰ μείνῃ ἀποκλειστικὴ λάτρις των καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ πιστεύῃ ὅ,τι δύναται νὰ ζητήσῃ ἀλλοῦ τὴν εὐτυχίαν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ τὴν δημιουργήσῃ δι' ἄλλους.

Ὁ καθεὶς εἰς ὃ ἐκλήθη. Καὶ ἐὰν κρίνω ἀπὸ ὅ,τι βλέπω περὶ ἐμὲ, ὡρισμένως δὲν ἐκλήθημεν, ὑπὸ τὰ βιωτικάς μας συνθήκας τῆς σήμερον, διὰ νὰ ἱδρύσωμεν ἡμεῖς τὸν μέγαν βωμὸν τῆς ἀληθείας, ἀλλ' οὔτε διὰ στεγάσωμεν μὲ τὰ λεπτοκαμομένα χέριά μας τὸ ἱερὸν τῆς ἐπιστήμης τέμενος. Ἂς μείνωμεν πάντοτε αἱ ὑφάντριαι τῶν φανταστικῶν καὶ ὀνειρωδῶν σέπλων, ὑπὸ τοὺς ὁποίους θὰ κρύπτεται διὰ πολὺν καιρὸν ἀκόμη ἡ μύνη χαρά, τὴν ὁποίαν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ κόσμος καὶ διὰ τῆς ὁποίας καὶ χάριν μᾶς χρεωστεῖ καὶ μὲ ἀγάπην μᾶς πληρόνει.

Ἡ φίλησου.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Τὸ ἐρχόμενον Σάββατον κάμνει ἔναρξιν τῶν παραστάσεών του τὸ Βασιλικὸν Θέατρον μὲ τὴν Ὀρεστειάδα τοῦ Αἰσχύλου μεταφρασμένην ἀπὸ τὸν κ. Σωτηριάδην.

Ἡ ἰδέα τῆς ἀπὸ τῆς σκηνῆς παραστάσεως μεταφρασμένων ἀρχαίων δραμάτων ἀξίζει ἰδιαιτέρας ἐπιδοκιμασίας καὶ ὁ ρέκτης διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου κ. Στεφάνου ἠμπορεῖ νὰ δέχεται συγχαρητήρια διὰ τὸν νεωτερισμὸν αὐτόν, χάρις εἰς τὸν ὁποῖον ὅλοι καὶ ὅλαι ἡμεῖς θὰ γνωρισθῶμεν ἐπὶ τέλους ὀλίγον μὲ τὴν ἀρχαίαν Τέχνην καὶ θὰ θαυμάσωμεν τὰ κάλλη της.

Μόνος ὁ ἀρχαΐζων αὐτὸς νεωτερισμὸς θὰ ἦτο ἴσως ἀρκετὸς διὰ νὰ συγκινήσῃ ἐπὶ τέλους ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐννοοῦν νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὸ μάους καὶ τὰς χαρτοεσπερίδας καὶ νὰ περάσουν δύο τρεῖς ὥρας εὐχάριστα μίαν ὡραίαν καὶ θαλπερὰν αἴθουσαν, ἀκούοντες λόγια χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα αἱ μοῦσαι ὑπηγόρευσαν εἰς τοὺς ἐκλεκτούς των κατὰ τοὺς ὡραίους μας καιροὺς τοῦ παρελθόντος.

ΣΥΝΤΑΓΑΙ

Κυδονόπαστον. Ἔχετε εἰς μεγάλο τένζτερι ἄφθονο νερὸ νὰ βράζῃ. Νὰ παστρεύετε μὲ πολὺ καθαρὸ μαχαῖρι τὰ κυδώνια σας καὶ ἀμέσως νὰ τὰ χωρίζετε εἰς λεπτὲς φέτες καὶ νὰ τὰ ρίπτετε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ βράζον νερόν. Ἰδιαιτέρως ἔχετε δέσει 1 ὀκ. καὶ 100 δρ. ζάχαρι τόσον ὥστε νὰ ἀρχίζῃ νὰ καραμελώνῃ, καὶ ὅταν τὰ κυδώνια σας 1 ὀκ, κυδ. Ἔχουν βράσει, τότε τὰ σουρόνετε καλά, τὰ λυόνεται καὶ τὰ ρίπτετε εἰς τὴν δεμένην ζάχαριν. Ὅταν γίνουν ἕνα μίγμα ἀρκετὰ συμπαγές, τότε ἢ τὰ βγάζετε εἰς φόρμες. εἴτε τὰ κόπτετε ὡς τεμάχια. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τὸ κυδονόπαστο κάμνει ὡραῖον ἀνοικτὸν χρῶμα. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ τὰς ἰδίας ἀναλογίας κάμνετε καὶ μηλόπαστον.